“Aktif iş gücü politikasının ilk önemli adımı atıldı”

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği (Eurochambres) Başkan Yardımcısı
baskanlik@tobb.org.tr

Türk özel sektörünün asli temsil mekanizması olan ticaret ve sanayi odalarımız, TOBB, İŞKUR, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitemiz bir araya gelerek, meslek eğitiminde yeni bir model başlattık. **“Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri”** projesiyle aktif iş gücü politikasının ilk büyük adımını atıyoruz.

İstihdam meselesi ülkemizin en önemli sorunlarından biri olarak karşımıza çıkıyor. Bir taraftan genç bir nüfusumuz olduğu için övünüyoruz ve her yıl 700 binden fazla gencimiz çalışma yaşına geliyor. Diğer taraftan yeterli eğitimi veremediğimiz bu genç nüfus, ekonomimizin büyümesine istenen katkıyı veremiyor. İstihdamda sorunun altında yatan nedenlerin başında mesleksizlik geliyor ve Türkiye'de iş arayanların % 60'tan fazlası aslında belirli bir mesleğe sahip bulunmuyor.

Türkiye'nin istihdam piyasası, ekonomimizin dönüşümü ve modernleşmesine paralel olarak değişiyor, ancak eğitim sistemimiz buna uyum sağlayamadığı için ortaya çıkan beceri uyumsuzluğu, işsizliğin yapısal bir soruna dönüşmesine neden oluyor. İşletmelerimizin ihtiyaç duyduğu beceriler, okullarımızda öğretilmiyor, okullarımızda öğretilen becerilerse işletmelerimizde kullanılmıyor. Özellikle sanayicilerimiz vasıflı eleman arayışını sürdürürken, meslek lisesi ve üniversite mezunları arasında işsizliğin çok yüksek olması, eğitim sistemimizin piyasadan ne kadar kopuk olduğunu gösteriyor.

Bu uyumsuzluğu gidermek için mesleki eğitimi bir bütün olarak geliştirmek zorundayız. Bu amaçla Türk özel sektörünün asli temsil mekanizması olan ticaret ve sanayi odalarımız, TOBB, İŞKUR, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitemiz bir araya gelerek, meslek eğitiminde yeni bir model başlattık. "Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri" projesiyle aktif iş gücü politikasının ilk büyük adımını atıyoruz. Bu proje, bir beceri kazandırma ve iş edindirme seferberliği olduğu gibi aynı zamanda bir rekabetçilik projesidir. Piyasa odaklı bir eğitim projesi ve bir umut projesidir...

Türkiye son yıllarda sanayileşme konusunda oldukça önemli hamleler yaptı. Sanayimiz düşük teknolojiden orta teknolojiye geçti. Ancak sanayileşme hamlemizde bir sonraki adıma geçebilmemiz için iş gücümüzün kalitesini artırmamız gerekiyor. Şu anda iş gücünün eğitim düzeyi teknolojik gelişimimize destek veremiyor. Bu yapıyı değiştirmek zorundayız. Bundan sonra sanayileşmek demek, insan kaynağımızı geliştirmekle eş anlamlı hale geliyor.

"Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri" projesi, nitelikleri yetersiz olan ya da teknolojik değişimler sonucu nitelikleri güncelliğini yitiren işsizlerimiz için iş bulma umududur. Bu proje nitelikli insan kaynağı bulamadığı için verimsiz çalışan şirketlerimiz için rekabet gücü kazanma fırsatıdır.

"Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri" projesinin önemli aşamalarından biri olan "İş Gücü Piyasası İhtiyaç Analizleri" 19 pilot ilden 10'unda tamamladı. Bu analizler illerin istihdam durumları, meslek talepleri ve mesleki eğitim ihtiyaçlarını ortaya koyması açısından önemli. Bu çalışmanın ortaya çıkardığı ihtiyaçlara göre meslek edindirme kursları açılacak. Teorik ve pratik eğitimler verilecek. Eğitim sürecince günlük 15 lira ücret verilecek ve bu ücret İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak. Eğitimleri başarıyla tamamlayanları istihdam eden firmalar belli bir süre Sigorta Primi İşveren Payı ödemelerinden muaf tutulacak. İllerdeki iş gücü piyasası ile meslek ve mesleki eğitim ihtiyaçlarına ilişkin ortaya çıkan resim özetle şöyle:

Adana ve Mersin: Türkiye geneline göre istihdamı en fazla etki-

"Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri" projesinin önemli aşamalarından biri olan, **"İş Gücü Piyasası İhtiyaç Analizleri"** 19 pilot ilden 10'unda tamamladı. Bu analizler illerin istihdam durumları, meslek talepleri ve mesleki eğitim ihtiyaçlarını ortaya koyması açısından önemli.

lenen bu illerde işsizlerin ve çalışanların yaş dağılımı ülke geneliyle uyumlu. Adana'da makine ve kimya sektörleri gibi orta teknolojili sektörlerin, Mersin'deyse tekstil ve hazır giyimin payı artıyor. Adana'da gaz altı kaynakçısı, pazarlamacı, makine mühendisi, mekanik bakım-onarımcı, dokuma makineleri operatörü, kimya mühendisi, endüstri mühendisi, gıda mühendisi, elektrik teknisyeni, elektrik teknikeri gibi mesleklere, Mersin'de overlok makinesi operatörü, tekstil ve deri ürünleri ile ilgili makine operatörleri, makine teknikeri, muhasebeci, mekanik bakım-onarımcı, CNC tezgâh operatörü, proje yöneticisi, elektrik teknisyeni, elektrik teknikeri, elektrik-elektronik teknisyeni gibi mesleklere ihtiyaç var.

Antalya: İstihdam 2010 yılında toparlanarak kriz öncesi düzeyinin üzerine çıktı. Sanayi sektöründe istihdam edilen kişilerin eğitim düzeyi Türkiye ortalamasının üzerinde. Tarım ve turizmin ağırlığının yüksek olduğu ilde, imalat sanayinde de gıda-içecek sanayinin payı büyük. En çok talep gören meslekler; aşçı, pastacı, makine teknikeri, satış elemanı, elektrik teknisyeni, beton pompa operatörü, oto satış elemanı, oto elektromekanikeri, beton transmikser operatörü.

Denizli: Krizde daralan istihdam kriz öncesi düzeyini yakaladı. Orta yaş işsizliği yüksek düzeyde. En çok talep edilen meslekler; dokuma makineleri operatörü, kalite kontrolcü, makineci, mermer blok kesme makinesi operatörü, tel kaplama makinesi operatörü, endüstriyel bakım elektrikçisi, makine mühendisi, desinatör, mekanik bakım-onarım. Denizli'deki firmaların % 70'i, proje kapsamında mesleki eğitim alanları çalıştırmayı istiyor.

İzmir: İstihdam kriz öncesi seviyenin üzerine çıkmış durumda. Eleman talep eden sektörlerin başında metal, gıda, kimya ve tekstil sektörleri geliyor. En çok talep edilen meslekler; dikiş makinecisi, torna tezgâhı operatörü, CNC tezgâh operatörü, kaynakçı, mekanik bakım-onarımcı, tığ kaynakçısı, makine montajcısı, ütücü, elektrik-elektronik teknikeri, teknik ressam.

Kocaeli: Krizde daralan istihdam kriz öncesi düzeyini yakaladı. İstihdam edilen kişilerin eğitim düzeyi Türkiye ortalamasının üzerinde. En çok talep gören meslekler; mekanik bakım-onarım elemanı, CNC tezgâh operatörü, torna tezgâhı operatörü, kaynakçı, gaz altı kaynakçısı, tarımsal ve endüstriyel makine bakım-onarımcısı, endüstriyel bakım-onarım elektrikçisi, kalite kontrolcü, eksantrik pres tezgâhı operatörü ve makine teknikeri. Metal, makine ve otomotiv sektörlerinde yoğun stajyer talebi var.

Konya: 2008 krizinden bu yana istihdam artışıyla Türkiye genelinde öne çıkarken, genç işsizliği Türkiye ortalamasından daha yüksek. CNC tezgâh operatörü, gaz altı kaynakçısı, dökümcü meslekleri ilde en çok talep edilen meslekler. Firmaların % 87'si, proje kapsamında mesleki eğitim alanları çalıştırmayı istiyor.

Manisa: Kriz sürecinde daralan istihdam hızlı bir toparlanma sürecine girdi. Eleman talep eden sektörlerin başında gıda, metal, tekstil ve kimya sektörleri geliyor. En çok talep edilen meslekler; bakım ve onarım elektrikçisi, CNC tezgâh operatörü, plastik enjeksiyon kalıplama makinesi operatörü, forklift operatörü, makine mühendisliği teknikerleri ve teknisyenleri, kalite kontrolcü, metal dökümcüler ve maça hazırlayıcılar, metal döküm kalite kontrolcüsü, kaynakçı ve mekanik bakım-onarımcısı.

Samsun: Krizin etkisi sınırlı olsa da ilde istihdam kriz öncesi seviyesinin altında. İşsiz sayısında gençlerin oranı oldukça yüksek. Gıda sanayinin payının büyük olduğu ilde peşi sıra kimya, metal eşya ve makine sanayi geliyor. En çok talep edilen meslekler; CNC tezgâh operatörü, laborant, elektrik teknisyeni, pazarlamacı, aşçı, gaz altı kaynakçısı, oksijen ve elektrik kaynakçısı, mekanik bakım-onarımcı, beton santral operatörü ve remayözcü.

Trabzon: Krizde ülke geneline göre istihdamı az etkilenen illerden biri durumunda ama genç işsizliği Türkiye ortalamasından yüksek. Temininde en fazla güçlük çekilen ve en çok talep edilen meslekler; gıda mühendisliği, PVC doğrama imalat ve montaj teknisyenliği, elektrik teknikerliği, makine teknikerliği, dökümcülük ve haddehane operatörlüğü olarak sıralanıyor. Muhasebe, satış, reklamcılık ve halkla ilişkiler gibi mesleklere de talep yüksek.